

## Idees

# Indígenes o originaris?



**Agustí Colomines**

**Q**ui hagi estat últimament per Amèrica del Sud, de segur que ha notat que una de les principals discussions polítiques és el ressorgiment de la qüestió indígena. Vull dir que, més enllà de la demagògia que puguin gastar personatges com Hugo Chávez, el fenomen de l'exclusió social dels pobles indígenes s'ha con-

vertit en el centre de les agendes polítiques dels governs democràtics instaurats després del llarg túnel de les dictadures militars. Només els poso l'exemple de l'acord subscrit a Asunción el 21 d'abril del 2006 entre els representants governamentals del Paraguai, Bolívia, Equador i Perú per crear la Red de Cooperación Intercultural Multilingüe (RECIM). L'objectiu d'aquesta xarxa és clar: afavorir el desenvolupament de plans, programes i projectes per a la capacitació intercultural multilingüe del personal docent de cada país; intercanviar les experiències legislatives encaminades a desfer el tradicional unilingüisme de tots els estats llatinoamericans.

La segona reunió de la RECIM, a la qual he assistit en la meua condició de president de l'Institut Linguapax, va tenir lloc la setmana passada a Cochabamba (Bolívia) i va coincidir amb una transcendental votació de la nova assemblea legislativa boliviana. La votació es va plantejar per decidir si la dita Assemblea es transformava en "originària", tal com volia el Moviment al Socialisme (MAS), el partit d'Evo Morales, o bé es mantenia com a constituent, tal com havia estat plantejada en ésser escollida. La discussió no és semàntica. Ben al contrari. A la reunió de la RECIM també es va plantejar la qüestió, perquè, a parer de la gran majoria dels presents, abans de passar a parlar d'interculturalitat, de revalorització de les cultures minoritzades i excloses o bé de difondre l'educació intercultural multilingüe i fins i tot dels drets lingüístics com un dret humà, cal que hi hagi un reconeixement polític previ de les identitats originàries. És a dir, com diu el líder indígena bolivià Froilán Condori, abans de posar-se a discutir sobre la relació entre les diverses cultures, és necessari refermar-se com a poble originari, la cultura del qual és tan important com la que va arribar amb el colonialisme. A partir d'això és lícit preguntar-se si assistim a l'aparició d'un nou nacionalisme.

És una pregunta pertinent i que generarà debats acadèmics. De fet, des de la irrupció dels zapatistes a Chiapas ja he llegit més d'un article que apunta en aquesta direcció. I encara ho és més, de pertinent, pel fet que diverses comunitats indígenes d'arreu del continent reclamen d'accedir a l'autonomia política. Es pot dir, per tant, que el moviment indigenista té avui un fort caràcter polític que posarà a prova, precisament, aquells nous dirigents, a l'estil Evo Morales, que s'hi van recolzar per arribar al poder.

# Procés de pau aturat



**Ramon Tremosa**

**X**abier Arzalluz ha dit fa poc, en al·lusió al procés de pau, que potser el president de govern ZP ha mesurat malament les seves forces. L'expresident del PNB ha afirmat també que aquest error de mesura podria tenir conseqüències molt nefastes per al veritable objectiu final: d'una banda, posar fi a la violència

d'ETA i, de l'altra, aconseguir un acord polític que "normalitzi" les relacions entre bascos i espanyols.

Com s'ha arribat a aquest atzucac? Ara fa un any el procés de pau semblava molt ben encarrilat, fins al punt que tant el PSOE com Batasuna s'atrevien a llançar missatges contra el PNB: aquest partit hauria d'acceptar amb humilitat quedar-se "fora de la cuina", ja que aquests dos protagonistes estaven "cuinant el futur". Ara, però, són els mateixos socialistes els que van a cercar l'ajut en la negociació del que ha estat i és el primer partit polític d'Euskadi: el PNB.

El ministre Rubalcaba fins i tot ha contactat, sense el vistiplau de Josu Jon Imaz, amb Joseba Egibar, líder de la branca més sobiranista del PNB, en un intent del Govern central d'establir contactes amb totes les sensibilitats del nacionalisme basc. D'Egibar, el Govern central en vol aprofitar les seves bones relacions amb l'esquerra *abertzale*. El delfí d'Arzalluz coneix des de fa molts anys tant el portaveu de la il·legalitzada Batasuna, Arnaldo Otegi, com el principal assessor jurídic d'aquesta formació, l'advocat Iñigo Iruín.

La clau de l'aturada del procés de pau cal cercar-la, però, en el Partit Popular. És obvi que el PP no desitja de cap manera que arribi la pau. D'una banda, sempre han pensat que ETA s'ha d'acabar per extinció, com els maquis, tot esperant que la fi del grup armat comporti també el final de l'hegemonia del nacionalisme del PNB. I d'altra banda, el PP no pot permetre que al president ZP li surti bé la jugada pacificadora.

El PP està posant en moviment tota la seva capacitat de mobilització i influència amb l'objectiu clar de fer fracassar el procés de pau i ara comencem a veure'n els resultats. El PSOE sembla que ha detectat que el missatge del PP, tot i ser molt contradictori, arriba a certes franges de la societat espanyola, fet que ha forçat el president ZP a variar la seva estratègia. Això explica les actuacions policials i judicials dels últims dies contra l'entorn de Batasuna (instant-los a condemnar la violència i a demanar perdó), el retard en la legalització d'aquesta formació, la no-derogació de la llei de partits i la negativa a acostar presos a Euskadi, promesa que sí que va fer en el seu dia Aznar. El control de ZP sobre els veritables elements de poder de l'estat, que han de garantir l'èxit del procés de pau, deu ser encara molt insuficient.

[www.ramontremosa.com](http://www.ramontremosa.com)